

СУСРЕТИ: БОРИС СИРИЛНИК,

Трауме на

Када жели да буде срећан, човек не сме по сваку цену избегавати несрећу. Боље би било да покуша да је некако савлада – написао је у књизи „О телу и души” чувени француски неуропсихијатар, психолог и етолог Борис Сирилник. У овој краткој сентенци он је сажео бит борбе за боље сутра сваког од нас, и поручио да је и после великих траума и те како могуће изградити личност, макар тај процес кретао поново од нуле.

Француски научник гостовао је у четвртак и петак у Београду и Новом Саду где је одржао веома посећена предавања под називом „О телу и души”, а за „Дневник” прича о превазилажењу траума, „резилијенцији” – појму за чији је теоријски развој заслужан – те о Балкану који је увек изнова погодан да својој деци наметне страхоте од којих читаве генерације не могу да се опораве.

– Резилијенција је нови развој личности након доживљене тешке трауме – стрпљиво понавља Сирилник дефиницију коју је изговорио стотине хиљада пута до сада. Та наука, прича наш саговорник, креће се између неурологије, теорије о емоцијама, психологије и наука које се баве породичним и друштвеним окружењем, а све у циљу да се трауматизованим особама врати вера у живот те да им се омогући да се још једном, изнова, оформе као функционалне личности.

Тешке трауме и личне трагедије догађају се свугде у свету и њима су, обавезно, најподложнија деца. Судбина великог броја најмлађих, који су преживели ратне страхоте на Балкану, зависи управо од снаге да несрећу превазиђу и наставе живот. Сирилник каже да је Балкан такво подручје на којем се страхоте и трауме догађају одувек, а не само у протеклих двадесет година.

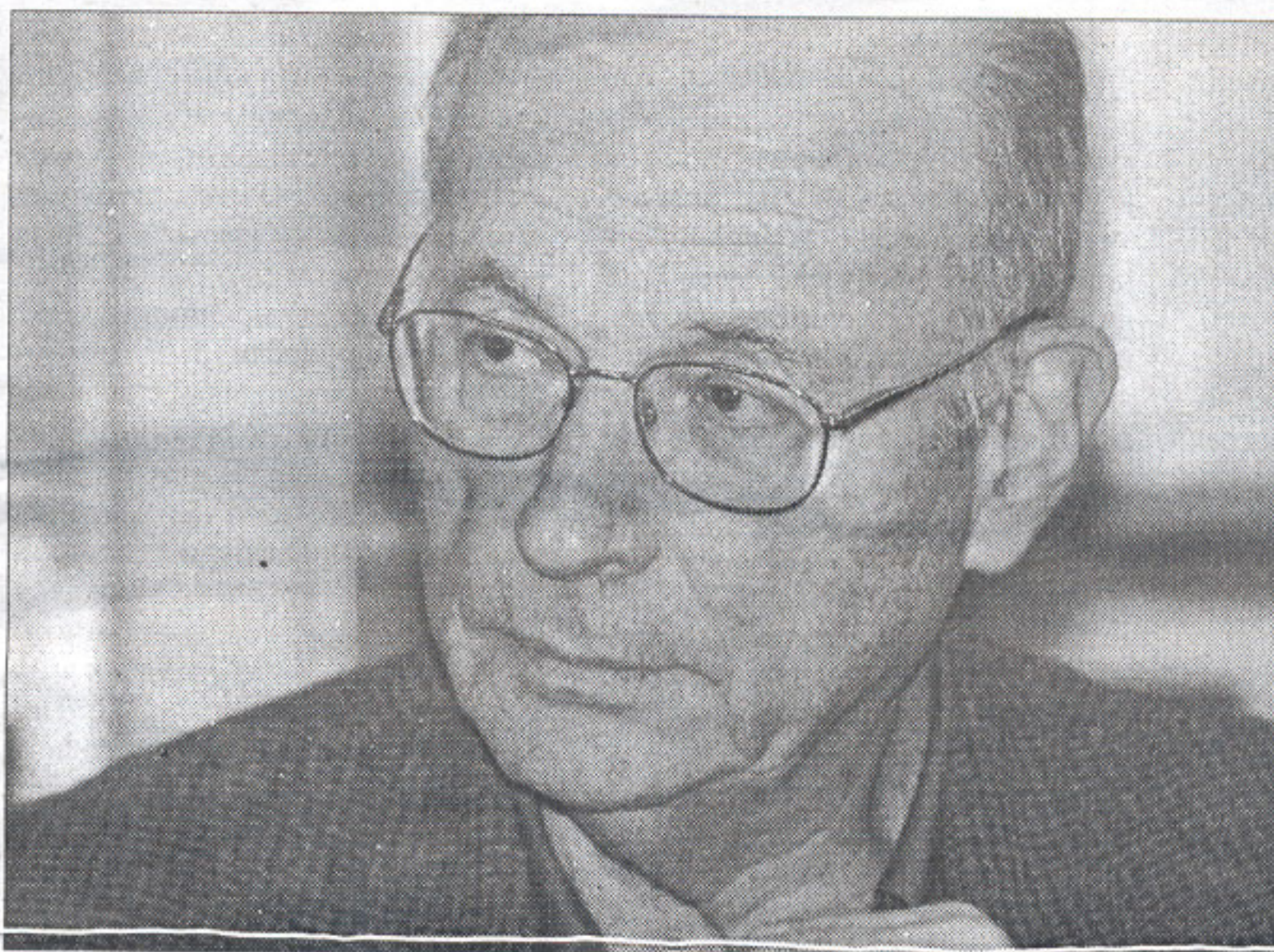
– Млади су склони да на овај проблем гледају кроз неколико последњих ратова, али он постоји већ јако дуго. Као и све државе које се налазе на раскршћима и балканске су много пропатиле због сударања религија, нација, само због свог географског положаја. Балкан карактеришу, дакле, ратови који се понављају, али после сваког конфликта овдашње државе настављају даље и ствара нову културу из почетка. То је добра слика резилијенције – објашњава Сирилник.

Наш саговорник каже да, и у таквим околностима, на личност појединаца утиче афективно у њему и разум. То афективно подразумева да се осетимо блиским са неким другим човеком и створимо зону сигурности кроз тај однос блискости. Разум, с друге стране, служи у таквим околностима да нам обезбеди причу којом ћемо себи објаснити трауму и патњу. Сирилник каже да та прича мора ићи руку под руку са причом породице и друштва у којем неко живи.

– Уколико успемо да покренемо афективно и разум код жртве, самим тим покренемо и процес резилијенције – објашњава Сирилник.

ЧУВЕНИ ФРАНЦУСКИ НЕУРОПСИХИЈАТАР

и патња живе Балкану

О превазилажењу траума, нарочито ратних и код деце и код одраслих, једу од улога мора водити и држава, односно друштво. Сирилник каже да су, након искустава у раду са децом која су искусила страхоте,

Лекар, саветник, научник, истраживач...

Борис Сирилник је радио у болницама у Лиону, Паризу, Марсеју, Динјуу, Вару. Био је саветник у областима неурологије и психијатрије у Општинском центру за медицинску и социјалну заштиту у Ла Сен-сир-Меру, аташе за неурологију, психијатрију и електро-енцефалографију у Болници у Ла Сену, Саветник у области етологије... Има преко 200 објављених научних радова, члан је 20 националних и међународних научних друштава, а написао је и 17 књига. „О телу и души” и „Аутобиографија једног страшила” прошле године су објављене у новосадској „Академској књизи”.

у Француској и Јужној Америци, приметили да када се ради са њима, она заправо крећу путем новог развоја личности.

– Она не настављају свој развој на траумама, већ започињу сасвим нови. Тада смо увидели да, када деци дамо прилику да се на неки начин изразе, она се везују за нас који радимо са њима. То везивање је први услов да деца крену добрим путем ка рези-

лијенцији – сматра Сирилник.

Није, међутим, потребно да негде букте ратови да би деца била угрожена. У сличној ситуацији могу да се нађу и најмлађи који живе у екстремној беди. Таква деца, сведоци смо такве појаве у Србији, често преузимају улоге одраслих, изгледају претерано зрело за своје године и ретко се насмеју. Постоји опасност да таква деца никада не израсту у функционалне особе. Сирилник каже да је то могуће јер се дешава да деца у таквим условима прескачу читаве фазе у развоју.

– У државама које су претрпеле ратове и где, као и овде код вас, постоји социјална нестабилност,

приметили смо да деца прерано сазревају. Ми им се често дивимо, али то је потпуно погрешно. Она прескачу степене развоја и улазе у неку врсту дечје депресије, која ако се не превазиђе, дете неће имати ни изблиза једнаке шансе као његови вршњаци који живе у пристојним условима – објашњава Сирилник.

У књизи „Аутобиографија једног страшила” Сирилник је описао искуства рада с децом у Француској и Јужној Америци, која су била дубоко трауматизована из различитих разлога. За себе каже да је професионалац, али додаје да они који желе да лече људску психу понекад могу жестоко да потпадну под утицај тих несрећних прича. Услов је, наравно, да се емотивно вежу за судбину неког од деце.

– Људи који пружају психолошку помоћ понекад доживе такозвано „сагоревање”. У неком тренутку почињу да осећају исте ефекте патње и бола кроз које пролази њихов пацијент. Стога, када се ради, рецимо, са бившим ратницима, тешко је одвојити се од тога да осећаш исто што и жртва са којом разговараш – објашњава Сирилник.

На питање има ли препоруку за све који кроз тешке животне околности трагају за срећом, наш саговорник каже да рецепт не постоји, али и да, с друге стране, зна да срећу спречавају емоционална усамљеност, недостатак разума и осећај срамоте.

– Ако успемо да избегнемо да наш живот буде затрован овим појавама и боримо се свакодневно против њих, имамо шансе – поручује Сирилник.